

DEPUTAT ÎN PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

MD-2073, Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 105

www.parlament.md

19 iulie 2013

VM nr. 215

Curtea Constituțională a Republicii Moldova

SESIZARE

privind verificarea Constituționalității Hotărârii Parlamentului privind eliberarea
din funcție al unui membru al Curții de Conturi nr. 183 din 12.07.2013

Deputat în Parlament

[Signature]
Mălieru Munteanu
George Breș
Corina Fiesu

Mihai Chiriac
[Signature]
[Signature]
[Signature]

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
A REPUBLICII MOLDOVA
INTRARE NR. 330
19 07 20 13

I. Autorul sesizării:

- Mihai Ghimpu, Valeriu Munteanu, Corina Fusu, Gheorghe Brega
- deputat în Parlament
- bd. Ștefan cel Mare 105
- 079523345

II. OBIECTUL SESIZĂRII

Prezenta sesizare are ca obiect:

- Hotărârea Parlamentului privind eliberarea din funcție a unui membru al Curții de Conturi nr.183 din 12.07.2013

III. CADRUL NORMATIV PERTINENT

1. **Constituția Republicii Moldova**

Articolul 1

Statul Republica Moldova

- (1) Republica Moldova este un stat suveran și independent, unitar și indivizibil.
- (2) Forma de guvernământ a statului este republica.
- (3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sînt garantate.

Articolul 2

Suveranitatea și puterea de stat

- (1) Suveranitatea națională aparține poporului Republicii Moldova, care o exercită în mod direct și prin organele sale reprezentative, în formele stabilite de Constituție.
- (2) Nici o persoană particulară, nici o parte din popor, nici un grup social, nici un partid politic sau o altă formațiune obștească nu poate exercita puterea de stat în nume propriu. Uzurparea puterii de stat constituie cea mai gravă crimă împotriva poporului.

Articolul 7

Constituția, Lege Supremă

Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică.

Articolul 39

Dreptul la administrare

- (1) Cetățenii Republicii Moldova au dreptul de a participa la administrarea treburilor publice nemijlocit, precum și prin reprezentanții lor.
- (2) Oricărui cetățean i se asigură, potrivit legii, accesul la o funcție publică.

Articolul 66

Atribuțiile de bază

Parlamentul are următoarele atribuții de bază:

- a) adoptă legi, hotărîri și moțiuni;
- b) declară referendumuri;

- c) interpretează legile și asigură unitatea reglementărilor legislative pe întreg teritoriul țării;
- d) aprobă direcțiile principale ale politicii interne și externe a statului;
- e) aprobă doctrina militară a statului;
- f) exercită controlul parlamentar asupra puterii executive, sub formele și în limitele prevăzute de Constituție;
- g) ratifică, denunță, suspendă și anulează acțiunea tratatelor internaționale încheiate de Republica Moldova;
- h) aprobă bugetul statului și exercită controlul asupra lui;
- i) exercită controlul asupra acordării împrumuturilor de stat, asupra ajutorului economic și de altă natură acordat unor state străine, asupra încheierii acordurilor privind împrumuturile și creditele de stat din surse străine;
- j) alege și numește persoane oficiale de stat, în cazurile prevăzute de lege;
- k) aprobă ordinele și medaliile Republicii Moldova;
- l) declară mobilizarea parțială sau generală;
- m) declară starea de urgență, de asediu și de război;
- n) inițiază cercetarea și audierea oricăror chestiuni ce se referă la interesele societății;
- o) suspendă activitatea organelor administrației publice locale, în cazurile prevăzute de lege;
- p) adoptă acte privind amnistia;
- r) îndeplinește alte atribuții, stabilite prin Constituție și legi.

Articolul 76

Intrarea în vigoare a legii

Legea se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și intră în vigoare la data publicării sau la data prevăzută în textul ei. Nepublicarea legii atrage inexistența acesteia.

Articolul 133

Curtea de Conturi

(1) Curtea de Conturi exercită controlul asupra modului de formare, de administrare și de întreținere a resurselor financiare publice.

(2) Curtea de Conturi este alcătuită din 7 membri.

(3) Președintele Curții de Conturi este numit de Parlament, la propunerea Președintelui acestuia, pentru un termen de 5 ani. Membrii Curții sînt numiți de Parlament, la propunerea Președintelui acesteia.

(4) Curtea de Conturi prezintă anual Parlamentului un raport asupra administrării și întreținării resurselor financiare publice.

(5) Alte atribuții, precum și modul de organizare și funcționare a Curții de Conturi, se stabilesc prin lege organică.

Legea privind actele legislative nr. 780-XV din 27.12.2001

Monitorul Oficial al R.Moldova nr.36-38/210 din 14.03.2002

Articolul 1. Sfera de reglementare

(1) Prezenta lege stabilește modul de inițiere, elaborare, avizare, expertiză, redactare, interpretare și ieșire din vigoare a actelor legislative, precum și mijloacele, metodele și tehnicile utilizate în acest sens.

(2) Regulile de inițiere, elaborare, expertiză, redactare și emitere a actelor normative ale Guvernului, altor autorități ale administrației publice centrale și locale sînt aprobate prin lege.

Articolul 2. Actele legislative

(1) Actele legislative sînt acte adoptate de unica autoritate legislativă a statului în temeiul normelor constituționale, conform procedurii stabilite de Regulamentul Parlamentului, de alte reglementări în vigoare, și ocupă poziția cea mai înaltă în ierarhia actelor normative din Republica Moldova.

(2) Din categoria actelor legislative fac parte:

- a) Constituția Republicii Moldova și legile constituționale;
- b) legile organice și legile ordinare;
- c) hotărîrile și moțiunile.

(3) Tratatul internațional, precum și legile, prin care Republica Moldova devine parte la un act internațional sînt supuse unei proceduri speciale de inițiere, elaborare, adoptare, intrare în vigoare sau denunțare, conform Legii privind tratatele internaționale ale Republicii Moldova.

(4) Prezenta lege nu se aplică la elaborarea actelor legislative cu caracter politic, administrativ sau de alt ordin care nu conțin norme de drept și nici asupra actelor organelor de lucru ale Parlamentului.

Articolul 4. Principiile de bază ale legiferării

(1) Actul legislativ trebuie să corespundă prevederilor tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte, principiilor și normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional, inclusiv legislației comunitare.

(2) Actul legislativ trebuie să corespundă dispozițiilor constituționale și să fie în concordanță cu cadrul juridic existent, cu sistemul de codificare și unificare a legislației.

(3) La elaborarea, adoptarea și aplicarea actului legislativ se respectă principiile:

- a) oportunității, coerenței, consecvenței și echilibrului între reglementările concurente;
- b) consecutivității, stabilității și predictabilității normelor juridice;
- c) transparenței, publicității și accesibilității.

Articolul 11. Hotărîrile

(1) Hotărîrile Parlamentului sînt acte legislative subordonate legilor, se adoptă cu votul majorității deputaților prezenți, dacă prin Constituție nu este prevăzută o altă majoritate, și nu se supun procedurii de promulgare. Hotărîrile cu caracter individual și alte hotărîri care nu conțin norme de drept pot fi examinate fără a fi supuse tuturor procedurilor prealabile în organele de lucru ale Parlamentului.

(2) Hotărîrile Parlamentului se adoptă:

- a) în domeniul organizării activității interne a Parlamentului și structurilor ce intră în componența sa ori îi sînt subordonate nemijlocit;
- b) pentru aprobarea sau modificarea structurii unor organe sau instituții;
- c) pentru alegerea, numirea, revocarea, destituirea și suspendarea din funcții publice;
- d) pentru aprobarea altor acte care nu conțin norme de drept;
- e) în alte domenii care nu necesită adoptarea de legi.

(3) Modificarea, completarea și abrogarea hotărîrilor Parlamentului se fac, de regulă, prin hotărîre, conform procedurii stabilite în acest sens.

Legea Curții de Conturi nr. 261-XVI din 05.12.2008 *Monitorul Oficial nr.237-240/864 din 31.12.2008*

Articolul 17. Condițiile pentru a candida la funcția de membru al Curții de Conturi

(1) Candidat la funcția de membru al Curții de Conturi poate fi persoana care:

- a) este cetățean al Republicii Moldova;

b) are studii superioare în domeniul economic, financiar sau juridic și a cărei calificare profesională și experiență de lucru din ultimii 10 ani este corespunzătoare pentru exercitarea sarcinilor Curții de Conturi;

c) cunoaște limba moldovenească.

(2) Candidat la funcția de membru al Curții de Conturi nu poate fi persoana care:

a) a împlinit vârsta de pensionare pentru limită de vârstă specificată de legislație;

b) în ultimii 2 ani a fost membru al Guvernului, conducător al unei autorități publice centrale sau a deținut o altă funcție de răspundere al cărei mod de numire sau alegere este reglementat de Constituția Republicii Moldova și de legile organice, investită cu atribuții de administrare a resurselor financiare publice;

c) este condamnată în baza hotărârii judecătorești definitive și irevocabile sau care are antecedente penale nestinse;

d) este sau a fost membru al organizațiilor interzise prin lege în Republica Moldova.

Articolul 18. Numirea membrilor Curții de Conturi

(1) Președintele Curții de Conturi se numește de Parlament pe un termen de 5 ani, la propunerea Președintelui Parlamentului, cu votul majorității deputaților aleși. Președintele Parlamentului propune candidatura pentru funcția de Președinte al Curții de Conturi după consultarea obligatorie a fracțiunilor parlamentare.

(2) Membrii Curții de Conturi se numesc de Parlament, la propunerea Președintelui Curții de Conturi, pe un termen de 5 ani, cu votul majorității deputaților aleși.

(3) Mandatul de membru al Curții de Conturi poate fi reînnoit consecutiv o singură dată.

(4) În cazurile prevăzute la art.21 alin.(1) lit.b), c) și d), Parlamentul va numi pentru durata rămasă a mandatului de membru candidatura propusă de Președintele Curții de Conturi.

(5) Vicepreședintele Curții de Conturi se desemnează de către Parlament, la propunerea Președintelui Curții de Conturi, din numărul membrilor acesteia.

(6) Membrii Curții de Conturi depun declarații cu privire la venituri și proprietate în condițiile legii.

Articolul 19. Jurământul membrilor Curții de Conturi

(1) Președintele, vicepreședintele și membrii Curții de Conturi, la numire în funcție, depun în fața Parlamentului următorul jurământ: "Jur să slujesc Republica Moldova cu credință, să respect Constituția și legile Republicii Moldova, să protejerez proprietatea publică, democrația și bunăstarea poporului".

(2) Jurământul se depune în ședința Parlamentului, după adoptarea actului de numire.

Articolul 20. Statutul de membru al Curții de Conturi

(1) Membrii Curții de Conturi sînt independenți în exercitarea mandatului lor și inamovibili pe durata acestuia. Ei dețin funcții de demnitate publică prin numire.

(2) Membrii Curții de Conturi, odată cu numirea în funcție, obțin calitatea de auditori publici, pe durata mandatului.

(3) Membrii Curții de Conturi nu pot fi cercetați, reținuți, arestați, decît la cererea Procurorului General, cu acordul Parlamentului.

(4) Funcția de membru al Curții de Conturi este incompatibilă cu orice altă activitate remunerată, cu excepția activității didactice, științifice și de creație.

(5) Membrii Curții de Conturi, pe durata mandatului, își sistează orice activitate politică, inclusiv în cadrul partidelor politice sau al altor organizații social-politice.

Articolul 21. Încetarea, revocarea și suspendarea mandatului de membru al Curții de Conturi

(1) Mandatul de membru al Curții de Conturi încetează în cazurile:

a) expirării a termenului pentru care a fost numit;

b) revocării;

c) demisiei din proprie inițiativă;

- d) decesului.
- (2) Revocarea membrului Curții de Conturi se face în cazurile:
 - a) pierderii cetățeniei Republicii Moldova;
 - b) condamnării, în baza hotărârii definitive și irevocabile a instanței de judecată, pentru comiterea unei infracțiuni;
 - c) imposibilității, din motive de sănătate, de a-și exercita atribuțiile timp de mai mult de 4 luni consecutiv;
 - d) declarării dispariției fără urmă, în conformitate cu legea;
 - e) incompatibilității cu o altă activitate remunerată;
 - f) activității în cadrul unui partid sau al unei alte organizații social-politice.
- (3) Activitatea membrului Curții de Conturi se suspendă:
 - a) din momentul punerii sub învinuire, când în privința acestuia a fost intentat un dosar penal;
 - b) în cazul înregistrării în calitate de candidat pentru ocuparea unei funcții electiv.
- (4) Încetarea sau suspendarea mandatului membrului Curții de Conturi se aprobă prin hotărâre a Parlamentului, la propunerea Președintelui Curții de Conturi.

Articolul 22. Drepturile și obligațiile membrului Curții de Conturi

- (1) Membrul Curții de Conturi are dreptul:
 - a) să ceară de la angajații Curții de Conturi, în limitele competenței sale, informația necesară privind materialele auditelor, precum și explicații verbale și scrise;
 - b) să înainteze propuneri în vederea perfecționării activității Curții de Conturi.
- (2) Membrul Curții de Conturi este obligat:
 - a) să dirijeze sectorul încredințat din domeniul activității de audit;
 - b) să-și îndeplinească atribuțiile cu obiectivitate, imparțialitate, în conformitate cu prevederile legii;
 - c) să participe la ședințele Plenului Curții de Conturi și să voteze „pentru” sau „contra” adoptării actelor Curții de Conturi;
 - d) să păstreze secretul deliberării și al votului;
 - e) să se abțină de la orice activitate sau manifestare contrară statutului de membru al Curții de Conturi.
- (3) Membrii Curții de Conturi, pe lângă drepturile și obligațiile de membru al Curții de Conturi, au drepturile și obligațiile stabilite pentru auditorii publici în conformitate cu art.26.
- (4) Membrul Curții de Conturi nu este în drept să se abțină de la deliberări sau de la vot, cu excepția cazului apariției unui conflict de interese.

Legea cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică nr. 199 din 16.07.2010

Capitolul IV

SUSPENDAREA ȘI ÎNCETAREA MANDATULUI.

RĂSPUNDEREA DEMNITARULUI

Articolul 22. Încetarea mandatului

- (1) Exercițarea mandatului încetează la expirarea termenului, dacă mandatul nu este prelungit în modul stabilit de lege, sau înainte de termen.
- (2) În cazul demnitarului ales, încetarea înainte de termen a mandatului are loc în condițiile prevăzute de legislația specială ce reglementează activitatea demnitarului respectiv.
- (3) În cazul demnitarului numit, încetarea înainte de termen a mandatului are loc prin revocarea sau, după caz, eliberarea din funcție a demnitarului în temeiul actului administrativ al autorității care l-a numit în funcție.

(4) Dispozițiile alin.(3) nu se aplică demnitarilor pentru care legea specială ce reglementează activitatea acestora prevede o altă procedură de încetare a mandatului înainte de termen.

IV. EXPUNEREA ÎNCĂLCĂRILOR CONSTITUȚIEI, PRECUM ȘI A ARGUMENTELOR ÎN SPRIJINUL ACESTOR AFIRMAȚII

În data de 8 iulie 2011, Parlamentul Republicii Moldova adoptă Hotărârea privind numirea în funcția de membru al Curții de Conturi nr. 131 din 08.07.2011 (Monitorul Oficial nr.113/317 din 12.07.2011), prin care dl Tudor Șoitu devine membru al Curții de Conturi, pe un termen de 5 ani, făcând referire la art.133 alin.(3) din Constituția Republicii Moldova și la art.18 alin.(2) și (3) din Legea Curții de Conturi nr.261-XVI din 5 decembrie 2008.

La 12 iulie 2013 Parlamentul Republicii Moldova a adoptat Hotărârea Parlamentului privind eliberarea din funcție a unui membru al Curții de Conturi nr.183 din 12.07.2013, prin care a fost eliberat, înainte de termen membrul Curții de Conturi dl. Tudor ȘOITU.

Cu toate că art. 133 al.(5) din Constituția RM spune, citez: "Alte atribuții, precum și modul de organizare și funcționare a Curții de Conturi, **se stabilesc prin lege organică**", astfel numirea și/sau revocarea unui membru al Curții de Conturi se face în baza legii speciale, Legea Curții de Conturi nr.261-XVI din 5 decembrie 2008, legiuitorul a omis prevederile art. 133 al.(5) și și-a motivat Hotărârea în baza Legii cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică nr. 199 din 16.07.2010.

La baza actului adoptat de către Parlament, a stat demersul președintelui Curții de Conturi, care și-a argumentat solicitarea în temeiul art. 22 al Legii nr. 199 din 16 iulie 2010 "Cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică", art. care prevede la al. (4) că: "Dispozițiile alin.(3) nu se aplică demnitarilor pentru care legea specială ce reglementează activitatea acestora prevede o altă procedură de încetare a mandatului înainte de termen." Ori, Legea Curții de Conturi nr. 261-XVI din 05.12.2008 (Monitorul Oficial nr.237-240/864 din 31.12.2008) la art. 21. "Încetarea, revocarea și suspendarea mandatului de membru al Curții de Conturi" stabilește expres posibilitatea, motivele și procedura de revocare a unui membru al Curții de Conturi din R. Moldova.

Totodată, legiuitorul a recurs la eludarea prevederilor legale, folosind termenul de "eliberare din funcție", pe când Legea Curții de Conturi stabilește la art. 21 că un membru al Curții de Conturi poate să fie revocat, suspendat sau să-și înceteze activitatea, în baza legii.

În cazul în care Parlamentul intenționează să elibereze din funcție orice persoană cu demnitate publică, inclusiv un membru al Curții de Conturi, este imperios necesară respectarea procedurilor de revocare din funcție, proceduri stipulate de Constituție și reglementate direct de legislația specială.

Totodată, art. 20 al. (1) stipulează că: "Membrii Curții de Conturi **sânt independenți în exercitarea mandatului lor și inamovibili pe durata acestuia**. Ei dețin funcții de demnitate publică prin numire."

Utilizarea de către autorii proiectului a altor termeni decât cei prevăzuți în legea specială, este un truc juridic expirat, iar în pct. 74 din Hotărârea nr.8 din 20.05.2013 pentru controlul constituționalității unor hotărâri ale Parlamentului referitoare la numirea și revocarea Procurorului General, Curtea Constituțională a sancționat atare tentativă camuflată și eșuată specificând expres că (cităm): [...] Curtea reține că abrogarea actului de numire a avut ca efect încetarea mandatului Procurorului General. În scopul garantării independenței persoanei ce exercită o funcție de demnitate publică, normele constituționale și legale impun respectarea exercitării termenului mandatului. De regulă, destituirea presupune o procedură mai complicată decât numirea în funcție sau cel puțin una echivalentă. Procedura de destituire este expres stipulată de lege pentru Procurorul General".

La caz este o speță similară, iar tentativa de permutare a circumstanțelor cauzei sub incidența altor norme juridice relevă o sfidare totală și o știrbire a imaginii forului legislativ și a corpului de deputați.

Sub aspect procedural precizăm că, în speță că funcția de membru al Curții de Conturi nu este o funcție politică, ci o funcție publică exponentă a unui interes public deosebit, ce implică ca cerințe maximă independență și respectarea tuturor rigorilor legalității și imparțialității în exercițiul funcției și persoana desemnată el nu trebuie să manifeste loialitate și consecvență pentru realizarea scopurilor politice și, ca urmare, nu poate să suporte anumite îngrădiri în exercitarea dreptului de acces liber la justiție.

În pct. 29 din Hotărîrea nr.8 din 20.05.2013, Curtea Constituțională a statuat că actele administrative cu caracter individual, emise de Parlament, Președintele Republicii Moldova și Guvern în exercițiul atribuțiilor prevăzute expres de normele constituționale sau legislative, ce țin de alegerea, numirea și destituirea din funcțiile publice a persoanelor oficiale exponente ale unui interes public deosebit, fac obiect al controlului constituționalității la sesizarea subiecților abilitați cu acest drept.

În același context și conform pct. 47 coroborat cu pct. 48 din Hotărîrea citată a Curții Constituționale, s-a specificat că (cităm): „[...] legalitatea, ca principiu de bază al statului de drept, presupune conformitatea normei sau a actului juridic cu normele superioare care stabilesc condiții de procedură privind edictarea normelor juridice. Comportamentul legal vizează atât activitatea de legiferare a Parlamentului, cât și stabilirea normelor interne de organizare și funcționare, care au o conexiune directă cu procesul legiferării. Deasemenea este specificat că (cităm): „[...] potrivit jurisprudenței sale anterioare (cazul Muruianu, Urechean etc.), Curtea va controla constituționalitatea actelor cu caracter individual contestate, referitoare la numirea și destituirea Procurorului General, sub aspectul competenței autorității de a adopta actele respective și al procedurii de adoptare.

În concluzie, menționăm că Hotărîrea Parlamentului contestată este un act cu caracter individual și se referă la demiterea unei persoane oficiale exponente a unui interes public deosebit, numite pe durata mandatului și este pasibilă controlului constituționalității.

Putem concluziona, astfel, ilegalitatea și neconstituționalitatea Hotărîrii Parlamentului nr. din privind eliberarea din funcție a uni membru al Curții de Conturi.

V. CERINȚELE AUTORULUI SESIZĂRII

În temeiul celor expuse mai sus, în baza art. 135, alin (1), lit. a) din Constituția Republicii Moldova, a art. 4, alin (1), lit. a) a Legii cu privire la Curtea Constituțională, precum și a art.4 alin. (1), lit. a) al Codului Jurisdicției Constituționale, solicit Curții Constituționale a Republicii Moldova să exercite, prin prisma legislației pertinente, controlul Constituționalității:

1. Hotărîrii Parlamentului privind eliberarea din funcție a unui membru al Curții de Conturi nr. 183 din 12.07.2013.

Anexă:

- Hotărîrea Parlamentului privind eliberarea din funcție a unui membru al Curții de Conturi nr. 183 din 12.07.2013.

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÎRE

privind eliberarea din funcțiile de membru și de vicepreședinte al Curții de Conturi

În temeiul art. 22 din Legea cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică și al art. 21 al Legii Curții de Conturi,

Parlamentul adoptă prezenta hotărîre.

Art. 1. – Domnul Tudor ȘOITU se eliberează din funcțiile de membru și de vicepreședinte al Curții de Conturi.

Art. 2. – Prezenta hotărîre intră în vigoare la data adoptării.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

IGOR CORMAN

Chișinău, 12 iulie 2013.

Nr. 183.

ПАРЛАМЕНТ РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

об освобождении от должностей члена и заместителя председателя Счетной палаты

На основании статьи 22 Закона о статусе лиц, исполняющих ответственные государственные должности, и статьи 21 Закона о Счетной палате

Парламент принимает настоящее постановление.

Ст. 1. – Освободить Тудора ШОЙТУ от должностей члена и заместителя председателя Счетной палаты.

Ст. 2. – Настоящее постановление вступает в силу со дня принятия.

ПРЕДСЕДАТЕЛЬ ПАРЛАМЕНТА
ИГОРЬ КОРМАН

Кишинэу, 12 июля 2013 г.
№ 183.